РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер, 2-го мая 1918. Ч. 52. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, May 2, 1918. No. 52.

АМЕРИКА ГОТОВИТЬ 5-МІЛЇОНОВУ АРМІЮ.

Німеччина і Австро-Угорщина ожидають транспортів збіжа з України.

Українсько-німецькі війска під Севастополем. -- Ходить чутка, що чорноморська фльота піддала ся.

Революційні заворушеня в Австро-Угорщині. -- Пролив крови на улицях Праги, Любляни і Кракова.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НІМЕЧЧИНА І АВСТРІЯ ОЖИДАЮТЬ ЗБІЖА З УКРАЇНИ.

Справа поживи в обох державах, а передівсім в Австрії, в критичнім стані.

ВАШІНГТОН, 29. цьвітня. — **З дипльоматичних кругів з Берна (Швайцарія) одержано нині вісти, що Німеччина опинила ся нині перед справою дальшого зменьшеня порцій хліба. Ще гірше мает ся справа з поживою в Австрії.**

На засіданю парляментарної комісії для поживи, яке відбуло ся в пятницю в Берліні під провсодом секретаря поживи Вальдова, обговорювано справу, о скільки заходить конечність зменьшити порції хліба в місяцях, заки прийдуть жнива.

„По звітах голови бюра поживи, — говорить телеграма — та звітах заступника державного секретаря, Гравенітса і заступника державного секретаря військового бюра поживи Бравна, який брав до недавна участь в економічних переговорах в Києві, прийшли до заключеня, що положене не є ще на стільки ясне, щоби можна повзяти якісь рішаючі кроки.

„Вони заявили, що передівсім треба знати, як великі транспорти збіжа будуть приходити з України в найблизшій будучности. Урядова нота про сю справу, подана до відома загалу, є назвичайно осторожна. Її зміст веглядає на приготовлюване загалу до конечности зменьшеня порцій хліба. Німецька преса старала ся в останних часах остерегти загал перед надмірними надіями на скількість поживи, яку мала доставити Україна".

Друга телеграма, яка обговорює стан поживи в Австрії, звучить:

„Віденський кореспондент монахійської часописи „Наесте Нахріхтен" доносить, що президент австрійського бюра поживи представив на засіданю комісії для поживи дуже сумний образ щодо стану поживи в Австрії. Від початку війни, як се він заявив, стан не був так критичний, як тепер. Заки прийдуть з України перші транспорти збіжа, а їх не можна надіяти ся скорше, хиба в слідуючім місяцю, Австрія мусить живити ся зі своїх власних засобів.

„Тому правительство є змушене видати новий поклик до самопосьвяти хліборобів. Правительство візвало членів комісії, щоби вони ужили всїх своїх впливів, щоби населенє в тих тяжких часах заховувало ся спокійно".

Українсько-німецькі війска під Севастополем.

ЦІРІХ, 30. цьвітня. — **Німецько-українські війска зближають ся до Севастополя,** як се доносить віденська „Райхспост".

Також є вісти, що Москалї мають намір затопити всї воєнні кораблї чорноморської фльоти, щоби недопустити, аби вони дістали ся в руки Німців. Велика часть моряків вже покинула кораблї, повертаючи до Росії.

Німці мали зловити цілу чорноморську фльоту.

МОСКВА, 28. цьвітня. — **Ходить чутка, що ціла чорноморська фльота находить ся в руках Німців.**

Російське правительство приказує розоружувати Німців і Українців.

МОСКВА, 28. цьвітня. — **Рада народних комісарів видала приказ розоружувати німецькі і українські війска, які роблять наступ на російські землї.**

Се зарядженє видано згідно зі заявою Української Центральної Ради, а яку потвердили також Німці, що іменно воєнні операції на Україні не мають розтягати ся поза границї України.

Америка готовить 5-мілїонову армію.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ВАШІНГТОН, 30. цьвітня. — **На нинїшнім засіданю сенату внесено три законопроекти, які мають на цїли підвисшене сили армії через дальше покликане рекрутів до військової служби.**

Сенатор Гок Сміт з Джорджії вніс законопроєкт на підвисшене армії о 5,000.000 людий. Він предложив проєкт, щоби сейчас ухвалити закон в цїли покликаня дальших 5,000.000 людий до військової служби.

Сенатор Рід з Мізурі жадає покликаня 3,000.000 рекрутів, а сенатор Пойндекстер з Вашінґтону заявляєть ся за покликанєм 1,500.000 нових рекрутів.

Обі військові комісії зажадали від секретара війни Бейкера близших інформацій щодо сили, на яку треба привести американську армію. Секретар Бейкер заявив, що він представить комісіям подробиці цїлого пляну, які за кілька днів будуть вже викінчені.

Загальне переконане є, що секретар зажадає побільшеня армії на 5,000.000 людий.

В Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ПРОТИНІМЕЦЬКІ ЗАВОРУШЕНЯ В АВСТРІЇ.

Кровава битва на улицях міста Праги.

ЦІРІХ (Швайцарія), 29. цьвітня. — **До поважних заворушень прийшло в Празі, коли мадярський жовнір проколов багнетом жовніра чеського,** як се доносить нинїшна телеграма з Праги.

Товпа кинула ся на мадярського жовніра, грозячи йому злїнчованєм.

Відділ німецьких і мадярських жовнірів, який прибув на місце заворушень, віддав в товпу 50 стрілів. Богато людий ранено. В боротьбі, яка слїдувала, убито двох мадярських жовнірів.

Демонтрації в Любляні.

АМСТЕРДАМ, 29. цьвітня. — **Сильні протинімецькі заворушеня вибухли в Любляні, столиці Країни,** як се доносить віденський кореспондент до берлїнської часописи „Льокаль Анцайгер".

Словінці напали на німецькі клюби і склепи, роблячи велику шкоду. По улицях міста відбули ся демонстраційні походи. Підчас походів несено словенські прапори і піднощено оклики: „Нехай жиють алїянти!" і „Ми не хочемо бороти ся за Німеччину!"

Полудневі Славяни домагають ся злуки зі Сербією.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — Телеграма бюра Райтера доносить на підставі сербських жерел, що ознака недалекої революції в Австро-Угорщині є чимраз виразнїйша.

Між Сербами, Хорватами і Словінцями переведене голосоване випало в користь їх злуки зі Сербією і Чорногорою в одну независиму державу під пановане сербського короля Петра.

Голодові заворушеня в Кракові.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — **В Кракові прийшло до поважних заворушень з причини браку поживи,** як се доносить берлїнська часопись „Форвертс" до Копенгаґен.

Від кількох тижнів Краків зовсїм не одержав транспортів поживи.

Телеграма додає, що до заворушеня прийшло, коли розійшла ся чутка, що Жиди нагромадили великі засоби поживи. Підчас заворушень кільканайцять осіб убито і богато ранено.

Австрійський цісар має намір зробити Італії мирове предложене.

СТОКГОЛЬМ, 30. цьвітня. — Агенція міжнародної католицької преси доносить, як се подає телеграма з Ціріху, **що австрійський цісар, Карло, має намір зробити Італії мирове предложене, взиваючи її, щоби вона глядїла на свої власні інтереси.**

Др. Векерле знова президентом угорського кабінету.

АМСТЕРДАМ, 28. цьвітня. — **Др. Александер Векерле,** як се доносить телеграма до берлїнської часописи „Льокаль Анцайгер", **приймив порученє цісаря Карла, щоби утворити новий угорський кабінет.**

Др. Векерле має намір утворити коаліційний кабінет на підставі компромісу щодо виборчої реформи.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НІМЦІ РОЗПОЧАЛИ СИЛЬНЕ БОМБАРДОВАНЄ В ОКОЛИЦІ ІПРУ.

Перші напади німецької піхоти відбито з тяжкими втратами.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Урядовий звіт англійського генерального штабу звучить:

„По довшім сильнім бомбардованю неприятель розпочав наступ на французькі і англійські становища на цїлім боевім фронтї, почавши від Метерен аж до озера Цілебек.

„По сїм слїдував також сильний наступ неприятеля на бельгійські становища на північ від Іпру.

„25., 49. і 21. англійські дивізії відбили напад неприятеля і помимо його поновних зусиль задержали становища у своїх руках. Втрати неприятеля є дуже тяжкі.

„Сильний напад неприятеля на французькі становища коло Шерпенберґ і гори Руж зістав також відбитий. Де неприятелеви вдало ся вдерти в окопи, відти Французи виперли його при помочи протинаступу.

„В многих місцях боевого фронту битва відбуваєть ся дальше без перестанку.

„На прочім боевім фронтї англійськім крім перестрілки артилерії не зайшло нїчого важнїйшого. Непогода в недїлю не позволяла на операції у воздусї".

НІМЦІ ПОЛОНИЛИ В БИТВІ НА ГОРІ КЕМЕЛЬ 7.100.

Воєнна добича складаєть ся з 53 гармат і 233 машинових крісів.

БЕРЛІН, 29. цьвітня. — Німецька головна кватира доносить:

„На боевім фронтї у Фляндрії розпочала артилерія сильний огонь.

„Підчас битви на горі Кемель взято 7.100 в полон, між тими 181 офіцирів. Воєнна добича складаєть ся з 53 гармат і 233 машинових крісів.

„На боевім фронтї між каналом Ля Басе і рікою Скарп та на північ від Соми є чинні англійські патрулї.

„Сильні напади Французів проти лїса і села Ганґар (на схід від Амєну) відбито з тяжкими втратами для неприятеля".

ПРОТИНАСТУП АЛЇЯНТІВ КОЛО ІПРУ.

Крім перестрілки артилерії відбули ся лише місцеві бої.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — Головний командант, ґен. Гейґ, оголосив слїдуючий звіт:

„Крім місцевих боїв в ріжних місцях боевого фронту не було наступів піхоти.

„Підчас протинаступу коло Льокр французькі війска полонили 94 Німців.

„Дальші рапорти доносять, що втрати неприятеля у вчерашнім наступі були дуже тяжкі.

„На полудне від ріки Соми наші патрулї повернули з полоненими. З виїмком перестрілки артилерії не прийшло до жадних важнїйших операцій".

СИЛЬНА ПЕРЕСТРІЛКА АРТИЛЕРІЇ.

Німці признають успіх Французів коло Льокр.

БЕРЛІН, 30. цьвітня. — Головна німецька кватира доносить:

„Наступи піхоти у Фляндрії мали лише льокальне значінє. На північ від Формезель і Фірстрат наші війска здобули кілька окопів Англїйців.

„Ударні відділи, які вдерли ся у неприятельські окопи в околиці місцевости Льокр, мали відтак до дїла з протинаступом Французів. **В протягу битви удало ся неприятелеви усадовити ся в місцевости Льокр.** Його зусиля, щоби посунути ся поза село, були надаремні.

„Сильна перестрілка, яка через цїлий день тривала на боевім фронтї коло гори Кемель, протягнула ся аж до пізної ночи".

НІМЦІ ГОТОВЛЯТЬ СЯ ДО ПОСЛІДНОЇ БИТВИ.

Австро-угорські війска в дорозі до Фляндрії.

РИМ, 29. цьвітня. — **„Німці готовлять ся до послїдного наступу",** доносить з Ціріху кореспондент часописи „Коріере д'Італія".

„Вони є готові втратити трету часть своїх людий. Всї здатні до бою війска стягають вони з ґарнїзонів. Навіть мале князївство Ліппе зорганізувало дві дивізії (24.000 людий), підчас коли князївство Віртемберське дало 8 дивізий (96.000 людий).

„Помимо заперечуваня зі сторони Німеччини австрійські війска находять ся в дорозі до Фляндрії. Австрійські війска перейшли вже в Альпах просмик Бренер.

„Німці постановили вдарити зі всею силою, заки прийде значнїйша поміч зі Злучених Держав".

Воєнна рада алїянтів на засіданю.

ПАРИЖ, 30. цьвітня. — **Воєнна рада алїянтів відбуде завтра і в четвер засіданє у Версалю.**

На нараді будуть заступлені: Анґлія, Франція, Італія і Злучені Держави. В нарадах візьме участь також президент італїйського кабінету, проф. Орляндо.

В Росії:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НІМЕЧЧИНА ВЕДЕ ОКРЕМІ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ З ПРАВИТЕЛЬСТВАМИ НА КРИМІ І НА КАВКАЗІ.

Наступ на Кримі Німці не вважають нарушенєм мирового договору.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — **Німеччина веде окремі мирові переговори з правительствами на Кавказі і на Кримі без згоди і без урядового повідомленя про се большевицького правительства.**

Німці запитували шведського посла в Тифлїсі (на Кавказі), кого заступає протибольшевицьке правительство на Кавказї і які є його державні цїли.

Німці візвали також кримське правительство, щоби воно представило свої політичні змаганя та щоби ужило своєї власти удержати спокій і недопустити до знищеня своїх кораблїв.

Німецьке правительство оголосило урядово запереченє щодо закидів зі сторони російського правительства неначе би наступ німецьких війск на Кримі нарушував берестейський мировий договір.

Туреччина предкладає мирові переговори кавказькому правительству.

ПЕТРОГРАД, 28. цьвітня. (Тел. спізнена). — Помимо того, що кавказьке правительство виповіло було війну Туреччині, турецьке правительство зробило йому предложенє в справі розпочатя мирових переговорів в Требізонтї.

Такий крок Туреччини дасть ся пояснити хиба тим, що се є бажанєм Німеччини, яка тепер потребує всїх турецьких війск на инших боевих фронтах.

Віборґ окружений з трох сторін.

КОПЕНГАҐЕН, 29. цьвітня.— Війска фінського правительства, „білі сторожі", не згодили ся на завішенє оружа, яке предложив був командант „червоних сторожий", як се доносить нинїшна телеграма з Вази.

Німецькі війска і війска „білих сторожий" зближають ся з трох сторін до міста Віборґа, яке є нині послїдною важнїйшою підставою фінських большевиків.

Віборґ здобутий. — 6.000 убитих.

КОПЕНГАҐЕН, 30. цьвітня.— **Війска „білих сторожий" здобули місто Віборґ. Підчас битви о посїданє Віборґу поляґло около 6.000 жовнірів з „червоної сторожі",** які робили зусиля, щоби перебити ся крізь боеву лінію.

Війска „червоної сторожі", які находили ся на захід від Сордавалї (над озером Лядоґою) находять ся також в утечі.

(Місто Віборґ, столиця фінської провінції тої-ж назви, лежить над віборським заливом і є віддаленє 75 миль на північний захід від Петрограду. Віборська провінція граничить з петроградською ґубернією).

Фінські війска загрожують Петроградови.

ПЕТРОГРАД, 28. цьвітня. — Рада народних комісарів видала приказ, щоби вся армія „червоних сторожий" відійшла на границю фінську, **де надіють ся зусиль зі сторони фінських війск, щоби заняти Петроград.**

(Продовженє на сторонї 3-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Відносини між Києвом і Берліном напружені.

(Після кореспонденції Йосифа Шапліна).

ПЕТРОГРАД, 23. цьвітня. (Телеграма спізнена). — Німецька насильна рука на Україні прискорює розлом між українським правительством і Берліном.

До найповажнійших ріжниць прийшло в українсько-німецькій економічній комісії, яка урядує у Києві. Німеччина поставила іменно жадане, щоби земля, яку розібрали українські селяне, була назад звернена дідичам, та щоби всі засоби збіжа були перенесені до Німеччини.

Полковник Кроненблюм і поручник Фельдер, представники Німеччини, зажадали також части цілого будучого жнива.

Члени Української Центральної Ради запротестували, заявляючи, що селяне ніколи на се не згодять ся, щоби віддати назад землю, і вкінци вийшли зі засіданя.

Німеччина веде супроти України такусаму гру, що й супроти Росії. Обі є тепер васалями Німеччини. Українська Центральна Рада починає тепер про се переконувати ся.

Українські робітники і селяне лучать ся з російськими в цїли утвореня сильної армії для відбудованя в Росії загально признаного демократичного правительства.

Такийсамий завід чекає фінські „білі сторожі", які покликали німецьких юнкрів для здавленя свого народа.

Мешканці всіх частий Росії, відділених від неї Німечичною, роблять тепер зусиля перевести злуку в одну спільну державу з демократичним правительством. Ніяка сила на землї не зможе сьому запобігти.

(Кореспондент „Зединеної преси", Йосиф Шаплін, який надіслав повисше наведені вісти, є прихильником російського большевицького правительства, тому і його донесеня виглядають трохи сторонничі і тенденційні. Хоч з одної сторони можна припускати, що відносини між українським і німецьким правительством можуть бути сильно напружені, то з другої знова сторони годі повірити, щоби німецьке правительство аж до сеї степени вмішувало ся у внутрішні справи України, аби аж ставило жаданя, як се доносить кореспондент, звороту земель дідичам. Коли би Німеччина дійсно відважила ся таке домагане поставити, то українське правительство вже давно було би не лише зірвало всякі зносини з Німеччиною, але й з оружем в руках виступило би проти такого насильства Німеччини).

Чорноморський союз.

Три роки тому назад була у „Свободі" статя, в якій обговорювано можливість утвореня чорноморського союза, в який входили би народи, котрих території притикають до Чорного моря. Тоді се може декому виглядало неймовірне або і сьмішне, а нині обговорюєть ся зовсім поважно такий плян.

Українське пресове бюро з Одеси доносить про ту справу ось-що:

> В політичних кругах Румунів і кримських Татарів обговорюють тепер дуже пильно **проект злученя вільних чорноморських держав у великий федеративний союз** (спілку).
>
> До тої нової союзної републики мали би належати: Україна, Румунія, Бесарабія, Ґеорґія (Грузинія), Кубань, Крим і Донщина. Одеса була би столицею того федеративного союза.
>
> Сподівають ся, що також Болгарія і Туреччина, скорше чи пізнійше, пристали би до того чорноморського союза.

* * *

Коли би сей чорноморський союз повстав лише з висше згаданих 7 провінцій, то до нього належало би до 60 мілїонів населеня. Україна з Кубанщиною (українською козацькою републикою на північнім Кавказі) творили би три четвертини населеня (около 45 мілїонів), а решту (около 15 мілїонів) творило би прочих 5 провінцій.

Одеса була би столичним містом лише для того союза, але позатим вона остала би ся і надальше українською пристаню. Як столиця України, Київ, буде мати характер політичної столиці, так знова Одеса буде мати характер торговельної столиці України. Колиж би Одеса стала ся ще і столицею чорноморського союза, то се справи богато не змінить, бо і той союз мав би передвсім на меті торговельні справи усіх союзних провінцій. Тоді Одеса мала би ще й міжнародний характер, який вона впрочім і тепер має, а який є власне признакою скоро зростаючих пристаневих міст.

На случай, як би до того чорноморського союза пристала пізнійше також і Болгарія й Туреччина, то се збільшило би союз о яких 30 мілїонів населеня (Болгарія мати-ме около 10 мілїонів, а Туреччина двічи стільки). Загалом до союза належало би тоді 9 провінцій з населенем около 90 мілїонів душ, з якого половину творили би обі українські републики — українська народна република і Кубань.

Кілько є Поляків у східній Галичині.

В Польщі вийшла книжка п. з. „Рок Польскі", яка подає число всіх Поляків на 24 мілїони.

По правді, Поляків є 17 мілїонів в Европі, а яких 2 мілїони в Америці, отже усіх разом 19 мілїонів, а в усякім разі не більше 20 мілїонів, або половини числа українського населеня. Однак як Полякам залежить на прибільшуваню, то нехай би собі прибільшували, — тількиж не коштом других народів.

В згаданій польській книжці є нараховано, що **в східній Галичині є 1,232.000 польських селян.**

Ми знаємо, що усіх Поляків у східній Галичині є около 700.000, а разом з Жидами около 1,300.000, отже майже стільки, що подає згадана польська книжка. Однак весь той жидівсько-польський елемент у східній Галичині не творить селянської верстви. Ми знаємо, що в тім числї є найбільше жидівських купців і дрібних промисловців, потім польських урядників і посіпаків і вкінци польських і жидівських дідичів.

Польські селяни у східній Галичині — се або нові кольоністи або давнійше зайшлі поселенці, однак їх число невелике і їх певно нема навіть пятої части з того, що подає „Рок Польскі".

З уваги на те польські „статистики" можуть від свого числа, яке подають при „польских селянах східної Галичини" — сьміло **відкинути один мілїон.**

Тоді була би ославлена „польська статистика" трохи зближена до правди.

РОЗБИТЄ СЕРЕД ПОЛЬСЬКИХ ПОСЛІВ У ВІДНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Польська ґазета „Пяст" (орґан партії людовців), яка виходить в Кракові, доносить у виданю з 17. марта с. р., що серед польських послів у віденськім парляменті прийшло до розбитя.

Причиною того була справа Холмщини.

Як звісно, польські посли у Відни постановили були перейти до опозиції проти правительства. Аби та опозиция виглядала страшнійше, злучились з Чехами і Словінцями і спільними силами обіцювали ся побороти правительство Зайдлєра і мінїстра заграничних справ Черніна за те, що правительство Австро-Угорщини підписало з Україною мировий договір, який віддав їй Холмщину, до котрої Поляки підносять свої дикі претенсії.

Одначе при тій опозиції ціле польське коло удержало ся ледви кілька тижнїв, і то тільки на словах. Як пише згадана ґазета „Пяст", в марті польська полїтика змінила сь. Тривала опозиційна полїтика поти, поки Поляки страшили нею австрійське правительство, але як австрійське правительство зачало страшити Поляків, опозиция їх пропала.

Австрійське правительство загрозило Полякам наперед, що заведе воєнний стан в Галичині; пізнійше, **що поділить Галичину на українську і польську;** що здержить виплату підмог для родин жовнїрів і вкінци, що розвяже парлямент.

Сї погрози австрійського правительства нагнали страху Полякам і розбило їх „опозицію". На засїданю польського „кола" принято внесенє жидівсько-польського посла Ґроса, що польські посли не мають в парляменті голосувати проти буджету і нової воєнної позички (6 міліярдів корон), але мають вийти за двері. Опісля на засїданю парляменту віцепрезес польського „кола" ґраф Баворовский прочитав відповідну деклярацію, написану другим жидівсько-польським послом, Лєвенштайном, почім майже всї польські посли, послушні ухвалї „кола", вийшли за двері, аби не шкодити правительству і не голосувати проти його предложень. В салї засїдань осталось було тільки кількох польських соціялїстів і двох людовців, котрі голосували проти правительствених предложень. **Прочі покинули опозицію і зрадили Чехів і Словінців, навіть не повідомляючи їх про зраду.**

Людовці, пише згадана ґазета, настрашились, аби правительство не розвязало парляменту і не завело військового правлїня в Галичині і тому не могло рішучо станути до опозиції, однак, коли „начальна рада" партії людовців заявить ся за опозицією, то і посли-людовці на будуче готові вже рішитись перейти до опозиції.

Польські соціялїсти по ухвалї в „колї", щоби вийти за двері підчас голосованя в парляменті, взяли собі ту ухвалу так до серця, що таки зараз „вийшли за двері" польського „кола". Вони виступили з польського „кола", а підчас голосованя в палаті послів остали ся на салї.

Вшехполяки вийшли за двері підчас голосованя в палаті послів, але опісля також „вийшли за двері" і „кола" польського. Вони виступили теж й оставили собі свобідну руку акції на будуче.

Вкінци, як людовці перейдуть до опозиції, то також виступлять з польського „кола".

Тоді в тім „колї" останут ся лише консерватисти і так звані демократи, яких держать ся і жидівсько-польські посли.

Можливо, що з того розбитя повстане два польські „кола" (клюби), або і більше. Розумієть ся, кожде з них буде вести свою полїтику і вже вони не зможуть грати такої ролї, яку грали давнійше, коли всї польські посли стояли під одною командою і все вірно служили австрійському правительству в заміну за се, що воно віддавало в польську неволю галицьку Україну.

Сей польський вимарш за двері показав, які Поляки безсильні супроти австрійського правительства, якому завдячували свою дотеперішну силу і панованє над українським народом.

Австрійське правительство добре знає польский слабий пункт і знало, чим загрозити польським послам, аби їх вигнати від опозиції за двері.

Найбільшим страхом для Поляків є **поділ Галичини на українську і польську часть,** — се річ ясна. Тому, як вони машкрували за двері у Відни, то передвсім мали на увазї ратувати своє злодійське панованє над українським краєм.

Се знали й Українці, що сею справою зломить австрійське правительство польський опір, але рівночасно вони переконались, яке віроломне є австрійське правительство. Перед берестейським миром воно обіцювало українському народови поділ Галичини та утворенє української самоуправної провінції в Австрії, а тепер се найважнійше домаганє українського народу уживає воно лише для постраху на Поляків.

Ось що варта австрійська обіцянка!

Пекуча справа.

(Статя надіслана з кругів духовенства).

В 46 ч. „Свободи" поміщена „Відозва в справі Українського Сиротинця", яка ставить перед українське громадянство в Америці новий та вельми важний обовязок, який для загального добра мусить бути сповнений. Сказавши коротко і ясно: Треба нового приміщеня для українських сиріт. Пороблено пляни, щоби збудувати відповідний будинок в Чесапік, Мериленд. Чотири українські запомогові орґанїзації, іменно: Український Народний Союз, Провидінє, Згода Братств і Народна Поміч, обіцяли, через своїх представників, поперти сю справу горячо і щиро. Між членами сих орґанїзацій вже зачинаєть ся збірка жертв на так конечну для нас інституцію для сиріт. Однак се замало і несправедливо було би вимагати від сих орґанїзацій, аби вони самі, своїм грошем і своїми силами збудували сирітський захист, який буде служити потребам нашої іміґрації в Америці, який буде власностию цілого нашого народу. **Обовязок прийти з помочию в так великім і благороднім ділї не лише перед членами чотирох орґанїзацій, але перед цілим українським загалом в Америці!**

Конечність власного сиротинця.

Про ту справу говорило ся чимало на сторінках „Свободи" і прочих українських ґазет. Бачимо, що в Америці вмирають рік-річно сотки українських робітників, які оставляють тисячі круглих сиріт без заосмотреня і опіки. Лишаєть ся то бідацтво безсильне, безпомічне на ласку-не-ласку судьби і людий. Чужі люди беруть ті сироти до чужих сиротинців, і український нарід з українських сиріт не має ніякого хісна.

Є в Філядельфії Сиротинець, заложений бл. пам. епископом Ортинським, але в нім міститть ся заледви сто двайцять сиріт. День-денно приходять зі всіх сторін просьби, приїздять люди і просять, аби приняти двоє, троє і більше дітий, що остали ся без родичів. Заряд Сиротинця не всилї ті просьби сповнити, бо нема місця. Конечно треба обширнійшого будинку. Конечно треба ратувати сотки українських сиріт від заглади. Сего не може зробити одна горстка людий. Се мусить зробити цілий пів-мілїоновий український загал на чужині!

Пожиток власного сиротинця для народу.

Кождий розумний чоловік зрозуміє, що з сирітського захисту користати-муть не самі сироти, але весь український нарід на чужині і в ріднім краю. Бо в Сиротинци діти дістають не лишень приміщенє і кусок хлїба, але що важнійше: моральне і патріотичне вихованє. **В Українськім Сиротинци діти виховують ся в українськім дусі.** Таке вихованє защіплює в тих молоденьких серцях любов до рідного народу і обовязок трудити ся для його добра. Український Сиротинець приготовляє будучих народних провідників і учителів. Вони працювати-муть для своїх братів щиро, з самопосьвятою, з вдячности за те, що не загинули. Вони понесуть українську справу між чужинців. **Вони, ті сироти, викормлені народними жертвами, відвдячать ся народови стократно.**

Новий будинок.

Щоби зберегти тисячі українських сиріт в Америці для добра рідного народу, вже пороблено заходи коло здвигненя нового, обширного будинку в Чесапік, Мериленд. Однак ті заходи будуть даремні, коли весь загал не прийде з щедрою і скорою помочию. Будинок, в якім буде містити ся школа, помешканє і т. п., буде коштувати кількадесять, скажім: пятьдесять тисяч долярів. Се велика сума. Але серед нашого народу, при щирій праці, сю суму можна зібрати в протягу одного місяця. На се потрібно — **єдности і спільної праці.** Поміч і попертє обіцяли чотири, згадані висше орґанїзації. Урядники тих орґанїзацій зроблять своє діло безкорисно і совісно. Лишаєть ся **сотки українських братств і товариств** по всіх закутинах Злучених Держав. В кождім такім братстві чи товаристві члени мали нагоду бачити, в якім сумнім, оплаканім станї лишають ся діти їх померших товаришів. Вони тямлять, що їх власних дітий може стрінути також гірка, незавидна сирітська доля. Вони повинні жертвувати зі своїх кас і зібрати на своїх зборах як найбільшу суму гроша на будову нового Сиротинця. Сї гроші йдуть для загального, для народного добра. Чи не можна віджалувати доляра, два, десять, скільки хто може, на хату бездомним сиротам?

В Америці є, скажім, яких **двіста наших церков і парохій.** Ті люди, що підпомагають церкву, повинні найкрасше поставити ся. Їх навчано любити ближнього так, як Христос любив; їх навчано голодного накормити, їх навчано давати милостиню. Чи є красша милостиня над ту, яка помагає невинним сиротам, дітям наших рідних братів? Чи знайдеть ся така парохія, що відмовить ся дати з своєї каси жертву на Сиротинець?

А примір жертволюбивости повинні дати **наші сьвященики.**

Хай менї буде вільно пригадати Впр. і Всч. Отцям Духовним, що Український Сиротинець — се живий памятник по бл. пам. Владиці. Він був для сиріт добрим батьком і опікуном. Він лишив їх в опіці сьвящеників і народу. Він оставив сьвященикам обовязок не допустити до упадку Сиротинця.

Що більше: в Українськім Сиротинци діти дістають релїґійне вихованє. Вони могли бути страчені для Христової Церкви. Сиротинець зберіг і плекає віру в їх серцях. Сиротинець спасе сотки дітий від загуби. Сиротинець вишле їх з наукою між людий, між своїх рідних, аби разом зі сьвящениками трудили ся для народного добра.

Кождий сьвященик повинен при добрій воли жертвувати на будову нового Сиротинця що найменьше сто долярів.

Між латинськими сьвящениками чимало таких, що цілорічну платню віддають на добродійні цїли, особливо тепер в часї війни. Чи між нашим сьвященством нема такогосамого милосердя як між латинським? Певно є!

Сто долярів — не великі в Америці гроші для одиниці-сьвященика, але тою соткою кождий сьвященик дасть гарний примір жертволюбія своїм вірним.

Кождий дякоучитель також повинен почувати ся до обовязку жертвувати що може для сиріт. І не лише грошем, але в розмовах з людьми повинен пояснювати потребу Сиротинця, який в недалекій будучности дасть народови добрих членів і провідників.

Кождий бізнесмен не повинен відказати помочи сиротам. Кождий бізнесмен лишає своїх дітий із забезпеченою будучиною. Нехай же він представить собі положенє сироти без даху над головою, без куска хлїба. Кождий бізнесмен може без великої страти жертвувати на будову нового сиротинця **пятьдесять** і більше долярів. Для него се не велика сума. Але та незначна для него сума буде великою помочию сиротам.

Хай буде менї вільно заапелювати до жертволюбивих сердець цілої нашої суспільности. Хай буде менї вільно просити о милостиню для бідних сиріт всїх. Нехай ніхто не жалує дати найбільше, скільки може, на добре діло. **Кожда орґанїзація, кожде братство, кожде товариство, кожда парохія, кождий сьвященик, кождий дякоучитель, кождий парохіянин, одним словом: кождий щирий, сьвідомий Українець нехай жертвує по своїм силам на будову нового Українського Сиротинця.**

Ті жертви не пійдуть на лиху цїль, але на інституцію, яку здвигне

НАРІД СОБІ.

А вкінци позволю собі піддати добру гадку **нашим Впр. і Всч. Отцям Духовним.**

Наближаєть ся Великдень. Нарід поспішить громадно до церков. Чи не міг би кождий сьвященик разом зі своїми парохіянами жертвувати на будову Сиротинця **одну колекту, колекту з Великодного Понеділка?** Одна колекта для церкви не становить великої ріжниці. Одна колекта не вистане на будову нової церкви, анї не покриє довгу. Але одна колекта зі всїх церков буде гарним початком для нового Сиротинця. Се заохотить увесь загал до щедрих жертв.

Поставмо собі всї за цїль зібрати в протягу місяця пятьдесять тисяч долярів! Жертвуймо всї, жертвуймо зараз, жертвуймо, що можемо! Два рази дає, хто сейчас дає! Всї вперед, всї враз, з Богом до діла!

Гватемаля — важний союзник аліянтів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Зі вступленем Ґватемалї до війни, найсильнійша і найважнійша република центральної Америки стала союзником Злучених Держав і аліянтів. Мимо її малої армії і ще меньшої фльоти, не є цїлком неправдоподібне, що Ґватемалю треба уважати великою помочию для сеї держави у боротьбі. Її виступ у війні буде правдоподібно означати щось більше ніж доданє одного вірша до „Пекольного Гимну".

Треба сподівати ся, що синьо-білий прапор сеї републики — пише „Ді Івнінґ Сон" — буде повівати на полях Франції. Але є більша правдоподібність, що її поміч не буде „ген там", але таки на її власній території вздовж полудневих границь Мексика.

Схоче Мексико забути повинність і відвічальність невтральної держави, воно опинить ся між двома союзниками, з котрих меньший є явно ворожий. Мануель Естрада Кабрера, президент Ґвантемалї, не має особливої любови до правительства Каранци.

Ґвантемаля взагалї, а президент Кабрера зокрема вже давно є тої гадки, що Мексико захоче додати свого полудневого сусїда до своєї території. Які би мрії Мексико не плекало в минувшині супроти Ґватемалї, правительство Каранци є сильно охоче заборів.

Тепер є цїлком певним, що вздовж границь вибухне революційний рух невдоволених Ґватемальців, і великим питанем є, що правительство Каранци зможе або схоче зробити для повздержаня того. Мексиканці давно є тої гадки, що ґватемальське правительство не є без територіяльних аспірацій і не було би невдоволене бачити відірваними мексиканські стейти Чіяпас і Техуантепеч. Чи що з того сповнить ся, не знати, але певним є, що стара ненависть між обома державами істнує дальше.

Відріжняючись від инших центрально-американських републик, Ґватемаля є могучою силою. Вона має 85.535 офіцирів і жовнїрів при мобілїзації, а закон позволяє асентирувати всїх мущин від 18. до 50. року житя. Держава має територію 48.290 квадратових миль (меньша від Румунії) і 2,003.579 душ населеня, після спису з 1914 року.

Мілїтарна кляса в державі не має особливого впливу на правительство, як в инших латинсько-американських державах. Кабрера був цивільним і він став дуже на перешкоді мілїтаристам, як лише став президентом.

Президента Кабреру уважають за найхарактеристичнійшу особу центральної Америки і є він останним, який остав ся із системи таких людий, як Кастро з Венецуелї, Целяя з Нікараґви і Діяц з Мексика. Вони були змушені втїкати за границю, а Кабрера є дальше при власти в Кватемалї, будучи президентом вже 18 лїт.

Весь той час він був правительством держави і кажуть, що коли він перестане бути президентом, то мусить опустити державу. Він має богато противників, на нього роблено кілька замахів, але він все вийшов живим.

Він перевів кілька суспільних і економічних реформ, але його противнико не дали йому за се кредиту. Він поширив зелїзничу сїть в державі, будучи увіреним, що зелїзниця є одинокою основою розвитку. При помочи зелїзниць він підніс внутрішний розвій держави. Німеччина була довго фінансовою панею в державі, маючи великі капітали в кавових плянтаціях, але від початку війни її сила почала упадати, а німецькі інтереси заступили инші держави.

Яко союзник у війні Ґватемаля є впливовою з иншими латинсько-американськими державами. Її часто оскаржувано, що вона хоче заволодіти своїми сусїдами в центральній Америці. Але сї справи з мілїтарної точки погляду покінчили ся і Ґватемаля стараєть ся перевести сї справи тайними дипльоматичними способами. Опінія між Центроамериканцями є ріжна щодо зносин Ґватемалї з иншими державами, але кажеть ся, що тепер для них є меньше страху, як кілька лїт тому назад.

Купуйте ще нині!

Американські Правительственні Бонди

Третої Позички Свободи

4¼% ВІДСОТКИ 4¼%

починаючи з днем 9. мая 1918 року, виплачують ся дня 15. вересня і 15. марта кождого року. Бонди виставлені на суму $50.00, $100.00, $500.00, $1000.00 і висше, а платні 15. вересня 1928 року. По близші поясненя удайте ся до свого банкира, працьодавця, пароха, предсідателя свого клюбу чи товариства, або до місцевого Комітету Позички. КУПУВАТИ СІ БОНДИ — СЕ ОБОВЯЗОК! Держати свої гроші в безпечній щадничій скринці — се непатріотично і некорисно. Ховати свої гроші є небезпечно, непатріотично і некорисно. Вложити свої гроші в Трету Позичку Свободи є КОРИСНО, БЕЗПЕЧНО І ПАТРІОТИЧНО. Се причинить ся до ПОБІДИ! Се принесе МИР!

Бонди можете сплачувати ратами. При зголошеню на 50-доляровий бонд треба зложити $2.00, а опісля сплачувати по $1.00 кождого тижня до банку, який собі самі виберете. При зголошеню на 100-доляровий бонд треба зложити $4.00, а опісля сплачувати по $2.00 тижнево. Всякі сплати можна робити також в більших сумах, а коли Вам догідно, то можете сплатити такі бонди кождого часу. Коли у Вас є покладні гроші, то можете зложити за бонд цілу суму відразу. Бонди можете записувати на імя своє або своєї жінки, а також можна записувати їх на імена дітий. Сі бонди становлять 10-літну позичку і приносять 4¼%, платних два рази до року. Є се одна з найбезпечнійших ощадностий. Купуйте сі бонди самі, заохочуйте до сього знакомих, а по близші інформації голосіть ся до комітетів Продажи Бондів Третої Позички Свободи, які урядують щоденно через цілий сей тиждень у всіх банках і в почтових урядах.

(Джерзисітським Українцям подаємо до відома, що до кінця сего тижня урядує на коритари в почтовім будинку (на розі ул. Вашінгтон і Монтґомери) окремий комітет, котрий продає бонди Третої Позички Свободи. Розмовити ся можна і в рідній мові).

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Панує тут загальне переконане, що плянований Фінцями наступ на Петроград є німецьким підступом, щоби здобути контролю над одинокою російською пристанию на Балтійськім мори.

Росія приготовляє ся до нової війни.

ПЕТРОГРАД, 24. цьвітня. (Тел. спізнена). — **Росія робить поважні приготованя до нової війни в спосіб, о скільки воно є можливе серед теперішних обставин.**

Центральний екзекутивний комітет савета в Москві в передодни одержаня „сорок другого ультимату" від Німеччини ухвалив плян для військової служби для всіх мущин у віці від 16 до 40 літ.

Давні воєнні знавці і найліпші ґенерали зголосили ся до служби. Систему вибираня військових комітетів залишено, лише задержано уряд цивільних комісарів при арміях.

Надіють ся, що після сього нового пляну в протягу десятьох місяців зможуть поставити велику армію.

Противники правительства роблять йому закид, що большевикам розходить ся радше о задержане власти у своїх руках ніж о оборону Росії.

Анґлійські, японські і американські представники були присутні на зборах центрального екзекутивного комітету савета.

Всі партії заявили згідно, що кличем Росії повинні бути слова: „Як найскорший поворот до війни".

Росія мусить стати предметом боротьби і поділу для других держав.

Коли аліянти видержать аж до слідуючої весни, Росія буде всилі вдарити з новими сьвіжими міліонами і доля Німеччини буде припечатана.

Увільнене німецьких і російських полонених.

ВАШІНҐТОН, 29. цьвітня. — **Німеччина має намір вислати Росії ультимат, жадаючи увільненя полонених Німців, які находять ся на Сибіри, однак натомісць Німеччина годить ся увільнити лише таких полонених російських жовнірів, які є каліками або хорими.**

Комісія, зложена з 115 членів, удасть ся небавом до Петроґраду, щоби полагодити справу виміни полонених. На случай відмови німецьке правительство грозить занятем Петроґраду.

В ультиматі містить ся на першім місци застережене, що Росія мусить увільнити всіх полонених Німців, які є при добрім здоровлю. Друге застережене жадає, щоби всі ті полонені, які є хорі, позістали в Росії під опікою невтральних держав. Трете застережене говорить, що Німеччина увільнить лише російських полонених, які є каліками.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ПОГОЛОСКИ ПРО ЗАВОРУШЕНЯ В РОСІЇ УДЕРЖУЮТЬ СЯ.

Нове російське правительство уневажнить мировий договір большевиків з Німеччиною.

СТОКГОЛЬМ, 29. цьвітня. — Кореспонденти шведських часописий у Фінляндії доносять телеґрафічно, що поголоски про важні події в Росії кружать дальше.

Найповажнійша поголоска говорить **про покликане сина бувшого царя, великого князя Алексія, на царський престол і про проголошене великого князя Михайла Александровича реґентом. Нове правительство, як доносять, уневажнить мировий договір, заключений большевиками з Німеччиною.**

Що в Росії мусіли зайти якісь поважнійші події, то про се сьвідчать вісти з Вази (Фінляндія), які доносять, що транспортоване російських цивільних полонених буде перерване **„з причини вибуху заворушень в Росії"**.

Швеція і Фінляндія вже від трох тижнів не має телеґрафічного получення з Росією.

Росія буде жадати звороту Естонії.

ЛОНДОН, 29. цьвітня.—Найновійше російське правительство в Петроґраді проголосило уневажнене берестейського договору, як се доносить часопись „Афтонблядет" з Копенгаґен. Воно зажадає заключеня нового мирового договору з Німеччиною, в якім буде домагати ся, щоби Естонія позістала під зверхностию Росії.

Родзянко, Алексієв і Ґучков на чолі протиреволюції.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — Анґлійська адміраліція оголосила нині зміст бездротної телеґрами, висланої з Берліна заступником міністра загр. справ, Буше-Гаденгавзеном, до нового німецького амбасадора в Москві, Мірбаха, в якій він жадає звіту дотично поголосок про протиреволюційний рух в Петроґраді.

Сказано, що Буше-Гаденгавзен одержав лист з Петроґраду, датований 26. лютого, в якім було подане, **що монархістична проклямація появить ся кождої хвилї та що на чолї монархічного руху стоять: Михайло Родзянко, Михайло Алексієв, Александер Ґучков і Павло Кілінков.** Всіх чотирох можна вважати ідентичними з режімом Керенського.

Арештоване директора Путілова.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — Телеґрама з Ціріху доносить, що в Петроґраді арештовано перед кількома днями Путілова, през. „Міжнародного Банку", на тїй підставі, **що він мав фінансувати монархічну протиреволюцію.**

Путілови вдало ся однак опісля утечи, говорить ся дальше в донесеню.

Ґен. Корнілов ще жие.

АМСТЕРДАМ, 30. цьвітня. — Франкфуртські часописи подали вісти з Киева, які доносять, що поголоски про смерть і замордоване ґен. Корнілова є неправдиві та що він на чолї війск находить ся в Оребурщині (на Урали). Він мав поставити собі за ціль дальшої боротьби не привернене монархічного режіму, але скликане парляментарного тїла.

На мори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Анґлія втратила підчас нападу на Остенде і Зебруґ 600 людий.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Загальні втрати Анґлії підчас нападу анґлійської фльоти на пристани німецьких підводних лодок в Остенде і Зебруґ минувшого тижня виносять 188 убитих, 16 пропавших і 384 ранених, як се доносить урядовий звіт анґлійської адміраліції.

У Франції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Три нові гармати до бомбардованя Парижа.

АМСТЕРДАМ, 29. цьвітня. — Три нові далекострільні гармати, зроблені у Дісельдорфі до бомбардованя Парижа, минули в пятницю бельґійську границю в напрямі Франції, як се доносить з Мастрет кореспондент часописи „Лє Нувель".

В Туреччині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Болгарія згодила ся відступити Туреччині часть своєї території.

ВАШІНҐТОН, 30. цьвітня. — Болгарія згодила ся відступити Туреччині зелїзничу стацію Адріянополь на зелїзничім шляху до Карeґач і територію на лївім березї ріки Маріци аж до місцевости Кулєбі-Бузес, як се доносить нинїшна телеґрама з Франції. Сї землї відступила Болгарія Туреччині за териоріяльні здобутки в Румунії, а іменно за Добруджу.

ПЛАЧ НА ЧУЖИНІ.

Україно, нене моя,
Чом ти така мила,
Чом до тебе серце тягне
Якась дивна сила?

Чи то степи такі милі?
Чи сади вишневі?
Чом до тебе полинути
Бажаня огневі?

Як би крила орлянії
Можна було мати,
То до тебе я-б полинув,
Щоб в тобі спочати.

Бо тут чужа сторононька,
Тут чужії люди,
Тут і ліси мов невмиті,
Страшні страхопуди.

Тут і степи не таківські,
Та не з могилами,
Тут укриті із буйволів
Білими кістками.

Тут не чути ніжних трелїв
В ночи соловейка;
Згадай в ночи тії співи —
Біль коло серденька.

Тут не пахне серед лїта
Цьвітами ніжними,
Тут вітрами серед лїта
Віє холодними.

Тут дівчата не йдуть з поля,
Пісні не співають;
Тут лиш дикі вовкулаки
В лїсі завивають.

Про трембіти, про сопілку
Годі й споминати,
Про ті пісні тужливії
Треба забувати.

Тут і танції не таківські,
Бо тут все штудерне;
Коломийки не гуляють;
Все чуже, модерне.

Україно, нене моя,
З степами, лугами!
Лани твої прикрашені
Ріками-лентами.

Із горами Карпатами —
Пишна Верховина,
Де сопілка тужно грає —
Буйна полонина.

Гірко жити на чужині...
Зносить серця муки;
Рідна мати, рідна мово!
Тут не ваші звуки.

Не жите мені ось-тутки:
Я тужу та плачу;
Тілько тої думки мої:
Колиж тя побачу?

Лихоліте та недоля
В чужину загнали;
Війте, вітри, з України,
Щоб мене приспали.

Нехай засну із написом
І на чужім полї,
Нехай тямлю вмираючи:
Вкраїна на волї!

Онуфрій Івах.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що ось то мені те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найліпших робітників, які вдоволять усіх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободі".

ДОПИСИ.

З DETROIT, MICH.

Театральне представлене.

Дня 7. цьвітня б. р. заходом дітройтського Бояна при церкві св. Івана Хрестителя відограно представлене „Блудний Син", образ з житя українського народу в старім краю і в Америці в 4 актах. Беручи справу загально, штука випала надсподівано добре. Були вправді і невеликі похибки, алеж ми не можемо вимагати від аматорів фахової гри.

Ролю Антона відограв п. С. Хамула добре. Анна, його жена (пані А. Болеста) виконала свою ролю теж добре. Ролю їх сина Омелька виконав п. П. Костирка зовсім поправно, немов би справді блудний син. Ролю Стехи відограла панна Енджейовська дуже добре. З неї при щирій праці може вийти колись знаменита артистка. Ролю Олени відограла пані М. Козак дуже добре. З її рухів було видно, що вона не перший раз на сцені. За добру гру присутні гості нагороджували її грімкими оплесками. Ролю Павла відограв п. А. Сенечак вдоволяючо. Ролю Терешка відограв п. П. Халупяк дуже добре. З його бесіди і рухів глядачі мали богато веселости. Ролю писаря Пияковського відограв п. І. Павловський знаменито. Ролю Гриця Американця відограв п. Г. Руський без закиду.

По скінченю представленя цілий дітройтський Боян відспівав наш народний гимн „Вже воскресла Україна," по чім всі присутні гості задоволені розійшли ся домів.

Найбільше признаня належить ся тутешному дякоучителеви, п. Л. Кухтинови, за його енергічну працю, бо за такий короткий час його побуту в Дітройт, Міш. дітройтський Боян відограв яких (?) українських театральних представлень. Складаю від себе щиру подяку всім аматорам, а особливо Вам, пане Кухтинович, що не жалуєте свого труду для добра нашої громади.

Стась Пиріг.

З HERKIMER, N. Y.

Відповідь на допись з Літл Фолс в „Робітнику" (ч. 80) з дня 11. цьвітня б. р.

Містер соціялїст Козаревич нападає на о. Перепелицю своїми брехливими видумками так каже, що о. Перепелиця жадав від вдови по бл. п. Романовичу аж $25. Але се брехня і підла видумка літлфолського соціялїста Козаревича. Не даром каже пословиця: „Сама свиня мішок дре і сама квичить". Так і Козаревич. А було се так: На початку о. Перепелиця жадав за погріб Романовича десятьох долярів; а що бл. п. Романович не сповняв обовязків парохіяльних, а о. Перепелиця сего не знав, то пізнійше комітет парохіяльний жадав від вдови по бл. п. Романовичу колєкти за цілий рік, але не священик, лише комітет, а о. Перепелиця сказав: „Коли так, то я поховаю за пятку". А пан Козаревич замісць на комітет нападає на о. Перепелицю. І мудрий псяюха, бо як би він на комітет так напав, то знає, що його би хлопський параграф не минув, а священик з таким підлим брехуном сварити ся не буде. А також і комітет тут нічого не винен, лиш винен сам небіжчик, котрий певно був таким прихильником церкви, як сам містер Козаревич, коли не міг зтягнути ся на колєкту. І тимсамим зменьшив би клопотів своїй подрузі, котра тепер остала вдовою. Але тут видно щиру працю Козаревича, котрий дбає о добро членів свого товариства, як і цілої громади в Літл Фолс. Він каже, що о. Перепелиця сказав, що „діти до закладів, тай конець". Ой, красне се та дуже мудре слово, бо діти в Сиротинци в Філядельфії виховались як на щирих Українців і тримались своєї церкви і віри та не були б такими недовірками як Козаревич і його товариші.

„Дальше сей „патріот" каже, що коло домовини стояли півнагі діти. А спитаю я вас, містер Козаревич: Коли ви маєте такий жаль за сиротками і видїлисте, що вони пів-наги, то чому не зібралисьте пару долярів між своїми соціялїстами і самі не далисьте з пятку і не одягнулисьте сиріток, лише хочете, щоби священик одягав сироти з цілого сьвіта?... Та ви знаєте, що „громада одного запоможе, але один громади не може", отже, покиньте свою безличність, то ліпше зробите.

Дальше навелисьте заголовок до своєї підлої дописи, де вашу безличність видно аж надто добре, бо сих слів ви не варта навіть вимовити, отже тому пригадайте собі і ті слова, що сказав Ісус Христос: „Кождому воздасть ся після діл его!" — Отже знайте, що церква під зарядом комітету і священика не могла дати небіжчикови того, на що він не заслужив. Бо я думаю, що як небіжчик і його супруга могли здобути ся на пайнт віски та на пиво хоть раз в тиждень, то також могли здобути ся і на колєкту хоть раз в місяць; але вони видно вами наникані, як всі ваші товариші.

Дальше споминаєте за любов ближнього, але у вас її зовсім нема, бо ви нападаєте на зовсім невинних людий і окрадаєте їх з чести. Але ви такі як і всі ваші товариші, що розумієте ся на соціялізмі як вовк на звіздах, а свій патріотизм показуєте в тім, що нападаєте тілько на невинних сьвящеників. Як би ви любили свій нарід, то не ширилибисьте такої науки, котра не приносить народови хісна, лиш завсіди шкоду. Я вже таких соціялістів та приятелів наших видів і знаю, як вони за нашими робітниками стоять. Ось даю вам факт: Як я зі старого краю приїхав, то мене якийсь Чех привів до такого соціялїста в Геркімер і ще двох, що їхали зі мною, сего соціялїста країни, то він їх ззяв до хати, а мені двері замкнув перед носом. Чи се зі соціялїстичного боку також буде щирість для робітника та любов ближнього? А він також соціялїст і каже, що він стоїть за робітником. Я тілько не хочу подати його імени. Отже не калуйте ані за сиротами, ані за вдовами, бо у вас нема тілько один фальш, а решта... як хто постелить, так мусить спати. І коли будете більше бацькати свої брехні, то знайте, що „якою мірою міряте, такою вам відмірить ся".

Ю. А. К.

З AKRON, OHIO.

Дещо про нашу українську громаду.

Тим, котрі за Акрон ще не чули, то хочу подати до відома, що Акрон є містом богато промисловим. Тут знаходить ся 264 фабрик всілякого рода. Головною продукцією є вироби гумові. Тут є поверх 70 тисяч мешканців, які належать до всіляких народностий. Українська громада числом невелика.

Не хочу богато розписувати ся, щоб не забирати богато місця в нашій, як я чув від богато людий і сам рішучо признаю, найлїпшій часописи „Свободі", але хочу кинути кілька слів поміж наших американських поселенців про тутешну українську кольонію. Наших людий в Акрон є невелика горстка, около 600 душ, але вони жиють у згоді, що дай Боже на все.

У нашого народу церква все стоїть на першім місци. І ми тут маємо новозбудовану церковцю, сьвященика і дякоучителя. Щодо церковних справ то я їх описувати не буду, бо люди жиють і заховують свій звичай як треба.

Мені, від коли я сьвіт пізнав, лежить на серци справа народна, тож я хочу сказати дещо на народну справу. За кілька місяців наші співаки під зарядом дякоучителя Григ. Моньчака відограли 6 представлень, за котрі ніколи в часописи не споминано, хоч усі ті представлення після моєї гадки випали дуже добре. Нашої публики я хвалити не буду, але коли хто з шановних читачів загляне до справоздання з „Українського Дня", то переконаєть ся, що в нашій місцевости в той день красну суму зібрано, отже тій публиці належить ся повне признане.

Тут хочу дещо поговорити про організацію. Маємо тут відділ У. Н. Союза, котрий дуже скоро зростає, хоч, о скілько думаю, то повинен зростати ліпше і скорше. На 600 душ в Акрон до братства належить заледви около 60, а деж більше? Послухайте мене, шан. родимці: Коли я ходив і хотів вас записати до У. Н. Союза, то жаден з вас не відказав „нікоми", але майже всі (кромі тих, що записали ся) сказалисьте, що запишете ся пізнійше. Подумайте собі, чи бл. п. Антін Чихрак, 21-літний молодець, котрий до тижня помер на запалене, знав, що йому так прийдеть ся скоро умерти? Чи ви забули, як бл. п. Мих. Стельмах їхав здоровий на автомобілю і зістав застріляний? Чи ви не бачите сотки калік, прочитавши переходячих о милостиню? Чи вам не лучало ся видїти чоловіка іменем Гнат Марусяк, котрий стратив всі пальці на обох руках, а в організації не стоїв? Може і він відкладав своє обезпечене на пізнійше, але тепер для него вже зовсім запізно. Уважайте-ж, дорогі земляки, щоби і для вас не було запізно!... Богато пишуть в „Свободі" і покликують тих, що ще не належать до організації, а ви сї поклики читаєте і легковажите собі їх. Не робіть сього, бо будете опісля жалувати!

А. Цепко.

СПРАВЛЕНЄ ПОХИБКИ.

Хвальна Редакціє! Я, яко бувший секретар „Українського Дня" в Трой, Н. Й., звертаю ся з просьбою до Вас о спростоване імен сих осіб, котрі з блудом були поміщені в остатнім числі, яко з виказу жертв з „Українського Дня". Отже так: 1) Юлїя Пачуляк — має бути: Ілія Пагуляк; 2) Юлїя Зазуляк — має бути: Ілія Зазуляк; 3) Анна Машкевич — має бути: Анна Шашкевич.—З поважанєм, Ю. Дутчак, з Когус, Н. Й.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, мало дня 20. цьвітня б. р., о годині 8-мій вечером, мітінґ, на котрім було справоздане квартальне, а також на місце бувшого секретаря зістав вибраний Г. Брензей. заст. секр. П. Стецик, а доглядачем хорих В. Яремчук (син Петра). — В. Худик, предс.; Г. Брензей, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, що в неділю, на Воскресенє Христове, то є 5. мая, кождий член має явити ся о 9-тій годині рано в галї, відки підемо з прапором і у відзнаках до церкви, де підчас Служби Божої будемо стояти в параді. Неприсутний член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Янковський, секр.

НОВА АДРЕСА ЇЧОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

У всїх справах Січової орґанізації Українців в Злучених Державах, просить ся відноситись на таку адресу:
Ukrainian "Sich" Gymnasium of U. S., Inc., 34 East 7th St., New York, N. Y.
Або на адресу гол. атамана:
P. Zadoretzky, 268 Avenue A, New York, N. Y.
Всї жертви на січову ґазету, вступне а нові члени, місячні вкладки і т. и., треба посилати на адресу гол. касієра тов. Ол. Мерещака. Адресуйте так: 50-1
A. Mereshczak, 10 Mary Street, Ansonia, Conn.

КУПУЙТЕ ПОКИ ЧАС кишенковий календарик на рік 1918. Він є оправлений в дуже тривалу циратову окладинку і має чисті сторінки до записуваня Ваших заміток чи адресів.
Ціна всего 10 центів.
Адресуйте:
"SVOBODA",
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Купуйте календар У. Н. Союза. Коштує 50 центів разом з пересилкою.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Центральна Рада і мирові переговори.

Делеґацію Центральної Ради, котра їздила до Берестя в справі мирових переговорів, післано було Радою „в цілях контролї й інформації".

Тепер, коли вже обидві ворогуючі сторони стають до переговорів про самі умови мира, 8-ма сесія Центральної Ради постановила „взяти участь в мирових переговорах в імени Української Народної Републики нарівні з иншими державами" і ухвалила негайно післати делеґацію для участи в мирових переговорах.

Таким чином характер першої і другої делеґації дуже відмінний. В той час, як перша була, так мовити, лише придатком для контролї та інформації до повновласної (принаймні з її погляду) делеґації російської, друга делеґація Центральної Ради має виступати яко самостійний активний чинник в справі мира, яко представник самостійної держави.

Серед деяких кругів демократії, особливо російської, чуєть ся побоюваня, що „спроба України почати свою самостійну зовнішну політику може причинити ся лише до ослабленя єдиного фронту Росії в критичну хвилю веденя мирових переговорів і заключеня договору мира" („Новая Жизнь").

Поза всякими сумнівами і для України і для цілої Росії богато було би красше коли-б умови мира складали ся в імени всеї російської демократії ґрунтуючись на послідовнім переведеню проголошеної нею формули мира „без анексій та контрибуцій, на основі права націй на цілковите самоозначенє". Се й зазначено в згаданій уже нами резолюції 8-мої сесії Центральної Ради: „Мир від усеї Росії повинен бути заключений тільки федеральним урядом усіх републик бувшої російської імперії", і іменно федеративним, бо тільки такий може забезпечити, коли не цілком послідовне, то найбільше відповідаюче переведенє згаданої формули мира, висунено російською революцією. Се значить, що всі народи та краї Росії можуть бути певними, що їх права та інтереси будуть боронити ся від імперіялістичних замірів з ріжних боків в ріжній мірі.

Чиж можна сказати, що її представники теперішного перш за все лише великоруського, правительства народних комісарів зуміють гармонійно сполучити як оборону інтересів цілої Росії так і її складових частин? Чи хоч мають вони се, принаймні, на меті?

Безперечно — ні, не зможуть і на меті сього не мають.

Їх відношенє до України блискучо про се сьвідчить.

Навіть для кадетської „Рѣчы" ясно, що в основі їх боротьби з Українською Народною Републикою лежить зовсім не „контр-революційність" Ради, а бажанє „прибрати до рук країну хліба, угля та зеліза тобто тежсаме, що спонукує Францію воювати за Ельзац-Льотарингію, Німеччину стреміти до анексії Бельгії і т. и.

Що ходить тут не про піддержанє соціялістичної революції на Україні, а іменно про признанє власти народних комісарів, тобто про анексію України правительством Московщини, показують і ультимати большевицьких властий ріжним українським частинам про признанє ними тільки влади народних комісарів (диви прикази Криленка). Проголошенє „**свободное** самоопредѣленіе" в дійсности є **примусовим** накиданєм даному народови **чужої** (принаймні, національно) йому влади. (Не дурно, як переказують, Німці, говорячи при переговорах в Берестю про право націй на самовизначенє, глузували з большевиків: „Добре, признаємо, але так як ви за Україною").

Отже здати ся на большевицьких анексіоністів в справі оборони інтересів України при укладаню умов мира більше ніж сьмішно — се злочинно з погляду потреб української демократії.

Безсумнівно інтереси України булиб ними принесені в жертву інтересам Московщини, а о скільки гине надія на прилученє „дрібно буржуазної" України „під високу руку" большевицьких комісарів, то може-б і віддані на поталу німецькому імперіялізмови, яко нагорода за певні пільги „пролетарській" Московщині. (Саме на такі думки наводять харківські події, в котрих, як відомо, беруть діяльну участь і Німці).

Але навіть якби большевики перейняли ся раптом сьвідомостию величезної відповідальности, котра спадає на них яко творців умов мира, і якимось чудом стали висше від свого суто-московського патріотизму, то й тоді справа виглядала би мало чим красше. Всім бо аж занадто відомо, що російські большевики може й дуже добре розбирають ся в теоріях вартости Маркса або фінансового капіталу Гільфердінґа (та й то під сумнівом!), але цілковиті неуки щодо економічного житя Росії. Ще меньше розуміють ся вони на економіці України. Їх ляпанина про її „хуторський" характер, то що, доказує, що економічне житє України вони ще й доси студіюють по Алексею Толстому („ти знаєшь край, гдѣ все обильем дышет"), а бо й зовсім не студіюють.

Про певну-ж протилежність економічних інтересів України та економічних інтересів Московщини, про відмінність їх ринків, про особливий характер її народного господарства та її клясової структури і т. д. вони не мають ніякісенької уяви.

Отже, чи так чи сяк, а оборона представниками народних комісарів інтересів трудової України тільки боком нам би вийшла!

Серед таких обставин для України лишало ся лише: або ждати утвореня федеративного правительства, або самій стати до переведеня справи мира.

Але ждати тепер, коли про „одежу" її уже почали „метати жребій", було би зрадою інтересів української демократії.

Тому для представниці української демократії — для Української Центральної Ради, не зважаючи на всю складність і небезпечність становища молодої Української Републики, не було иншого виходу, як справу мира щодо України взяти в свої руки.

І коли конець-кінцем справа мира як для цілої Росії так і для України не вирішить ся так, як се може було би можливо і як се було би бажано — не Українська Центральна Рада буде в сім винна. Нею ужито всіх заходів до обєднаня розбитої російської демократії, а в тім числі і до порозуміня з народними комісарами.

Але російська демократія мовчить, а народні комісарі замісць „вітки мира" посилають на нас гармати та машинові кріси...

(„Робітнича Ґазета").

ПІТСБУРҐ, ПА.

Заходом тов. Укр. Громада відограєсь пораз перший в нашій місцевости велике представленє

„ВЕРХОВИНЦІ"

драму в трох діях, а 11-ти відслонах В. Держируки

в неділю Томину, 12. мая 1918

в церковній галі при 7-ій ул., С. С. Пітсбурґ, Па.

Початок точно о год. 7. вечер.

Вступ 75, 50, 35 і 25 цнт.

Режісер: **п. Л. Вантух.**

Дірігент: **п. І. Ганяк.**

Суфлер: **п. М. Усик.**

ДІЄВІ ОСОБИ:

Антін Ревізорчук, молодий гуцул..........п. Петро Ячник
Марта, його мати..........п-ні М. Урбан
Максим Тихоньчук, старий гуцул..........п. Л. Вантух
Прокіп, державний стрілець...п. І. Ганяк
Анна, його жінка......п-на А. Томашик
Гершко, арендар, в місточку біля Львова, ...п. В. Коршельницький
Фельдфебель ....п. М. Вентовський
Мандатор, в гуцульськім селі Жабю..........п. С. Король
Комісар циркулярний з Кут..........п. В. Онишків
Офіцир від піхоти....п. М. Венжовський
Кузьма ....п. Т. Ятчишин
1. Леґінь ....п. В. Куць
2. Леґінь ....п. І. Вовчко
Цитина ....п-на Н. Костишак
1. Опришок ....п. В. Куць
2. Опришок ....п. І. Вовчко
3. Опришок ....п. М. Гриб
4. Опришок ....п. Е. Березницький
5. Опришок ....п. М. Урбан
6. Опришок ....п. Н. Чемерись
1. Жовнір ....п. М. Василишин
2. Жовнір ....п. І. Павлович
3. Жовнір ....п. М. Сорочак
4. Жовнір ....п. І. Король

Гуцули молодші і старші ріжного пола.
Річ діє ся в гуцульськім селі Жабю.

Чесний український загал з Пітсбурга і околиці, отсим запрошуєть ся до ласкавої участи.

52-54 КОМІТЕТ.

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

В ПАМЯТЬ НАШОГО КОБЗАРЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
з нагоди 104-літних роковин його уродженя
відбуде ся
В СЬВІТЛИЙ ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 6. МАЯ 1918 Р.
В COLOSSEUM HALL, 457-459 SPRINGFIELD AVE., NEWARK, N. J.
який устроює Тов. Боян при співучасти шкільного комітету.

...Трупи встали, і очи розкрили
І брат з братом обнялись.
Т. Шевченко.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

1. Вступне слово ....Всьв. о. П. Понятишин
2. Гимн Американський і Український ....хор мішаний
3. „Тополя". Т. Шевченко, декламація ....п-на А. Базарніцька
4. „Україна", Шевченко-Давидовський ....хор мішаний
5. „Люблю дивитись", Конискій-Нижанковський, дует, відспівають.......... пп. М. Фатюк і А. Стангри
6. Відчит ....п. І. Гандюк
7. „Гагілки", Ф. Колеса ....хор мішаний
8. „Як би мині, мамо, намисто", Шевченко-Лисенко, сопран сольо, відспіває ....п-на А. Базарніцька
9. „Гамалія", Шевченко-Біликовський ....хор мужеський
Тенор сольо співає М. Фатюк, барітон сольо співає В. Сидорович
декламує А. Стангри.
10. „Завіщанє", Шевченко-Вербицький ....в супроводі двох хорів
Басове сольо відспіває В. Кохалевич.

Закінченє: Гимн Американський і Український.

Дірігент Т. КАСЬКІВ. **Оркестра П. КЕЛИЧАВИ.**

Чистий дохід призначений на рідну місцеву школу.

ПОЧАТОК О ГОД. 8-ій ВЕЧЕР. ЦІНИ МІСЦЬ: $1.00, 75, 50 і 35 ЦНТ.

Родимці! Нехай не буде ані одної особи між нами недбалиці, щоби опустити сей концерт. Хто купить тікет робить велике патріотичне діло для рідної школи. Хто любить свою рідну школу, любить свій нарід, свою Україну. Просимо всіх щирих прихильників і прихильниць, поможіть великому ділу. Незабуваймо почтити гідно на Воскресенє свого великого мужа Т. Шевченка, який накликував пророчими устами: „Встане Україна і розвіє тьму неволі, Сьвіт правди засьвітить, І помолять ся на волі Невольничі діти".

52-53 КОМІТЕТ.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї газети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всіх людий доброї волі мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Манїфестація філядельфійських Українців за позичкою свободи.

Около 6.000 Українців, мешканців Філядельфії, взяло минувшої неділї (28. цьвітня б. р.) участь в поході і вічу, які мали на цїли заманїфестувати льояльність нашого народу супроти сеї держави і її правительства. В поході, який почав ся від церкви Пречистої Д. Марії, при Френклін і Бравн улицях, взяло участь 35 товариств. Попереду їхала на конях полїція, відтак ішла шкільна дітвора, хлопці і дївчата, несучи в руках американські прапорці. За ними слїдувало 15 дївчат під проводом панни Любови Горбатюк; вони несли карти з написами: Купуйте бонди третої позички свободи. Відтак ішли в рядах члени і членицї товариств; деякі з них були убрані в козацькі і народні строї. Повівали синьо-жовті і червоно-біло-сині прапори. Похід рушив до Джірард евені і Брод улицею до „Ґренд Опера Ґавз" салї, де відбуло ся віче. Промови виголошувано в українській і анґлійській мові. Теодор Грицей, предсїдатель Українського Комітету для продажи бондів третої позички свободи; о. Максим Кінаш, ректор гр.-кат. катедральної церкви; К. А. Сенкевич, секретар чужинецького комітету позички свободи; др. Юліян Чупка, адвокат у Філядельфії, й Мортон Віткін говорили по українськи. По анґлійськи говорив Клїнтон Роджерс Вудроф. Всі вони пригадували присутним Українцям їх колишню нужду в старім краю, через яку вони мусїли їхати за море до сеї держави, яка з отвертими раменами приняла їх до себе. „Тепер — говорив др. Ю. Чупка — наспів час, що сей край потребує нашої помочи, якої ми не повинні відмовити". — Філядельфійський Український Комітет вже розпродав бондів третої позички свободи на суму 28.000 долярів і споді-ває ся, що до кінця кампанії ся сума дійде що найменьше до 50.000 долярів.

Механїчні винаходи Українця.

Іван Хома, дякоучитель в Пітсбурґу, одержав з патентового уряду у Вашінґтонї патент на винахід автоматичного діжка. Патент виданий 16. цьвітня 1918 року. Число патенту 1,262.-751. Рівночасно патентова комісія приняла до апробати його другий винахід „автоматична ґардероба-шафа" до ужитку театрів, зелїзниць і купелевих заведєнь. Дотична ухвала має число серії 229.025. Оба патенти є забезпечені на Америку і Европу.

Свій свого знайде...

В нюйорськім „Русском Голосѣ" читаємо, що московське „Общество Русской Національной Защиты" війшло в порозумінє з кацапським „Карпаторусскимъ Народнымъ Совѣтомъ" в справі спільної акції. Понизше подаємо сю вітку в перекладі за „Русским Голосом", а вона нехай посьвідчить нашим читачам про моральну вартість „Общества Р. Н. Защити", яке братаєть ся з орґанізацією українського суспільного шумовиня:

„Общество Русской Національной Защиты" — пише „Русскій Голос" на свій запит до карпатських московських Славян, одержало від їх ґазетного орґану „Голосъ Народа" слїдуючу відповідь:

„Ви перші, які признаєте нас, Карпатороссів, рідними братами тут в Америці. Треба було проклятого Німця, вікового ворога Славян, перекопати тих же самих Славян. Ми за єдність московського народу, за національну ідею, за честь і за сьвячене московське імя підем у бій. Не оставимо неповорушно каміня на камени; все віддамо на вівтар вітчини. Із заграниці деморалізували московський нарід й із заграниці повинно прийти вирозуміне. З три-барвним прапором підем дружно на ворога і по трупах наших зрадників підем до цїли. Весь на Русь (Московщину) і за Славянство. Привіт вам, дорогі брати. Ми з вами!"

„Головний комітет О. Р. Н. З. — каже „Русскій Голос" — одержав просьбу від „Карпаторусскаго Народнаго Совѣта" прислати повновласників, на „велике карпаторусске народне віче", а їх делеґати війдуть в склад головного комітету О. Р. Н. З. для спільної роботи."

Онуфрій Макаренко, який, перебуваючи в Гестінґ-ан-Гудсон, Н. Й., сказав 17. грудня 1917 року, одному Полякови — рекрутови, що „лише дурні вдягають на себе униформ" і „лише дурні купують правительственні бонди" — дістав два роки арешту у федеральній вязниці в Атланта, Джорджія.

Ґазети правдоподібно подорожіють.

Є ознаки, що передплата ґазет, журналів і книжок пійде знова в гору з причини нових матеріяльних тягарів, які спадуть на видавництва. Вчера (1. мая б. р.) робітники фабрик паперу в цїлій державі мали вийти на страйк, жадаючи підвишки платнї. Страйк усунено тим, що правительство обіцяло вмішати ся в сю справу і усїми силами стреміти до сповненя жадань робітників. Робітники мають дістати від 1. червня підвишку платнї. Рівночасно правительство виготовляє тарифу твердої (сталої) цїни ґазетного паперу. Дальше правительство установило нову оплату почтової пересилки ґазет. Крім дотеперішної оплати, будеть ся брати ще екстра оплату яко податок за адвертайзменти. Нова постанова має війти в житє з днем 1. липня б. р. Проти неї запротестували представники товариства видавців американських ґазет, зібрані на конференції в Ню Йорку. О скільки сей протест буде успішний, покищо не знати. З тої причини між видавцями ґазет є опінїя, що передплату ґазет треба буде конче підвисшити, тим більше, що друкарські матеріяли в останних часах дуже дорожіють.

Мішіґен і Ню Гемпшір сухі.

Стейти Мішіґен і Ню Гемпшір вже „сухі". Останну склянку пива можна було випити в леґальний спосіб ще у вівторок (30. цьвітня б. р.) о годинї 11.59 в ночи; о годинї 12-тій всі коршми замкнено. Закон про проґібіцію в обох стейтах говорить, що виріб, продажа і уживанє алькоголю на території сих стейтів є урядово заказані. Властителї, які не хочуть замкнути коршми, можуть держати їх дальше отвореними, продаючи в них легкі, неалькогольні напитки, як содову воду і т. п. Відтепер алькоголю можна дістати лише в аптиках, які мають дозвіл продавати його для медичних, механїчних і церковних потреб.

2.000 робітників у Бостонї підписали резолюцію, домагаючись переведеня нової розправи над Томою Мунейом, робітничим провідником у Сан Франціско, засудженим на смерть через повішенє.

Рада Оборони стейту Монтана вислала всім міським і повітовим урядам в стейтї реґістраційні картки, які мають виповнити всі мущини в стейтї, не занятї при корисній роботї що найменьше пять днів в тижни.

Телефонїчні оператори в Шікаґо відповідають денно пересїчно на 250.000 запитів: „котра година?" Щоби ощадити сей час, дирекція телефонїчної компанії оповістила, що від 1. мая на такі питаня не будеть ся відповідати.

До Вашінґтону прибуде незабаром делеґація від Гондурасу і Ґватемалї просити тутешнє правительство, аби воно було посередником при поріщеню граничних спорів між сими двома центрально-американськими републиками.

Полїція в Клївлендї заборонила соціялїстам демонструвати улицями в день 1. мая.

Катерина Гартвіґ з Рутерфорду, Ню Джерзи, яка 4. вересня 1917 року убила свого мужа, зістала засуджена на 12 до 30 лїт арешту полученого з тяжкими роботами.

Правительство купило 5,500.-000 пар черевиків для жовнірів. 3,500.000 пар по $7.75, а 2,000.-000 по $6.50.

Лука Барлевський в Бруклинї, Н. Й., був без цента і на своє щастє чи нещастє стрінув вдову Еллу Ріскін. Барлевський запропонував їй женитьбу, на що вона згодила ся і позичила йому 150 долярів на поліпшенє свого інтересу, який він — як говорив їй — провадить в Ґрінпойнтї. По упливі якогось часу вони обоє пійшли до суду і одержали дозвіл („лайсенс") на вінчанє (значить отже, що ще не повінчали ся). Вони прийшли до дому і Барлевський заявив своїй „жінцї", що вони вже повінчали ся, але „жінка" нїщо не відповідала, лише вийшла на вулицю, покликала полїцая і заарештувала свого „мужа". Тепер він сидить в арештї.

Сухітники у великих містах.

На десять найбільших міст Злучених Держав найбільше сухітників є в Балтімор, а найменьше в Пітсбурґу. Департамент здоровля видав звіт за 1917 рік, після якого на 100.000 душ населеня є в

	сухітників
Балтимор	236,61%
Ст. Луіс	209.95 „
Лос Анджеліс	199.42 „
Філядельфія	194.81 „
Ню Йорк	176.75 „
Клївленд	174.07 „
Бостон	170.87 „
Дїтройт	160.06 „
Шікаґо	148.67 „
Пітсбурґ	147.05 „

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Анґлїя не хоче бойкоту.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 1, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Анґлїйська комісія під проводом льорда Балфура з дому Бурдей, назначена в 1916 роцї тодїшним премієром Есквітом для розгляненя питаня торговлї і промислової відбудови по війнї, оголосила остаточну заяву, яка відносить ся головно до ворожих держав. Загалом комісія є проти виключеня — хиба на короткий час — заграничних транспортів з анґлїйських пристаний, як також банкових, торговельних, асекураційних інституцій з Анґлїї. Комісія є головно тої думки, що зусиля зробити Анґлїю державою цїлком незалежною щодо сирівців не були би анї практичні, анї економічно узасаднені.

Віденський банк „Меркур" перемінює фабрику Петерсайма в Кракові на велике акційне товариство. На разї буде завязана спілка з ограниченою порукою з капіталом 3.000.000 корон. Ся фабрика буде виробляти молотільні, січкарні, млинки до чищеня збіжа і т. д.

В цїлій Австрії, як доносять з Риму, відбувають ся німецькі протиславянські демонстрації. На однім вічу у Відни Німець Патай сказав, що „днї компромісу вже минули". Віче спротивило ся всяким концесіям в користь Славян.

Французька соціялїстична партія віднесла ся до робітників не устроювати робітничих демонстрацій в день 1. мая, але працювати, як звичайно. „Ми находимо ся тепер в половинї критичної офензиви, коли німецький імперіялїзм стараєть ся вибороти побіду, так, як се стало ся на сходї" — говорить ся в манїфестї.

Дївчата-шофери в Лондонї побирають два доляри денної платнї, а крім того $1.25 воєнної нагороди тижнево.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Г. С., Гамбурґ, Н. Й. — У Вашій справі ми віднесли ся до стейтового департаменту рільництва в Олбани, Н. Й., на що одержали слїдуючу відповідь: — У відповідь на Ваш лист з 16. цьвітня, адресований до стейтового департаменту рільництва, ми маємо честь повідомити Вас, що акцію федеральної фармерської позичкової каси (U. S. Federal Farm Loan) в нюйорськім стейтї провадить федеральний земельний банк у Спрінґфілд, Массачусетс, бо нюйорський стейт належить до північно-східного округа, до якого належать також стейти Нової Анґлїї. Просьби о позичку треба вносити до філїї Federal Farm Loan Association, яка находить ся найблизше господарства (фарми), на яке затягаєть ся позичку, і особи, які одержать таку позичку, мусять стати членами сього місцевого товариства. Всякі подробиці і лїсту федеральних господарсько-позичкових товариств у нюйорськім стейтї можна одержати, виславши лист до Secretary of the Federal Land Bank, Springfield, Mass.

Дописуватель з Бервік, Па. — Безіменних дописий ми не поміщуємо. Коли хочете помістити в „Свободі" якусь допись, то напишіть її по людськи (без того неприродного й сьмішного славословія) і підпишіть правдивим або видуманим назвиском. Правдиве імя дописуватeля мусить бути редакції знане.

Дописуватель з Котсвіл, Па. — у Нашій редакційній теці Вашої дописи нема. Видко, що вона була невідповідна до друку, тому її в „Свободі" не поміщено. — Жалуєте ся, що „ми, нарід темний, і надалї мусимо зносити ту ляцьку неволю від своїх власних зарозумільців гордостию і гнобителів нашого українського народу, котрий то нарід настільки покірний, що ще в двайцятім столїтю мусить зносити наругу від ляцького зарозумільця. Де нинї правди шукати?" — Як у Вашій громадї є які горді ляцькі зарозумільці, то усуньте їх! Адже знаєте, що „громада — великий чоловік!" Правду знайдете у своїй власній сьвідомости і силї.

ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКИМ ТОВАРИСТВАМ І БРАТСТВАМ В НЮ ЙОРКУ.

Кожде українське Товариство і Братство обовязане вислати своїх представителїв на збори Української Народної Громади, які відбудуть ся сеї пятниці 3-го мая о годинї 8-мій вечер в Українськім Народнім Домі в справі ухваленя статута орґанізації.

За Екзекутивний Комітет Українського Народного Дому.

П. Задорецький, предс.;
Д. Шаґай, секр. рек.

Позір Українцї з Провіденс і околиці!

Комітет для будови нової гр.-кат. церкви в Вунсокет, Р. Ай.

устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

на PALACE CASINO HALL

Randal Square, Providence, R. I.

в СУБОТУ, ДНЯ 11. МАЯ Б. Р.

Сим маємо честь запросити всіх Українцїв з Провіденс і околиці до численної участи. На балю буде приґравати анґлїйська музика. Як прийдете то не пожалуєте. Цїлий дохід призначений на будову нової церкви в Вунсокет, Р. Ай. — Початок о годинї 5-тій пополудни. Вступ 25 центів.

За добру забаву ручить

КОМІТЕТ.

Родимці! Читайте „Свободу" і приєднуйте для неї якнайбільше передплатників.